

**Уманський національний університет садівництва
Факультет плодоовочівництва, екології та захисту рослин
Кафедра екології та безпеки життєдіяльності**

Назва курсу	Екологічно безпечне землекористування
Викладачі	Суханова Ірина Прохорівна
Профайл викладача	
Контактний тел	(04744) 3-44-01
E-mail:	sukhanoffaira@gmail.com
Сторінка курсу в MOODLE	
Консультації	

1. Анотація курсу

У зв'язку з переходом суспільства до ринкових відносин необхідно реструктуризувати землекористування в нових умовах господарювання. Значної актуальності набувають дослідження, пов'язані з екологічним та економічним обґрунтуванням раціонального землекористування. В системі нових економічних відносин значно зростає роль земельно-ресурсного потенціалу. Нині найпоширеніші в світі системи екологічного землеробства, які ґрунтуються на використанні суто органічних добрив, методах нехімічного контролю за поширенням бур'янів, шкідників, хвороб, зберіганні продуктів харчування і кормів без синтетичних добавок, спираються на передові технології, гарантують високу якість продуктів харчування, економно та ефективно використовують ресурси землі, підтримуючи природний баланс в аграрному землекористуванні. За умов дотримання екологобезпечного землекористування, вироблена продукція отримує право позиціонуватись на ринку під маркою «органічна» та вище цінуватись, а тому практики ототожнюють екологобезпечне землекористування з органічним землеробством. Саме тому дисципліна «Екологічно безпечне землекористування» є обов'язковою у системі підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня зі спеціальності 101 «Екологія».

2. Мета та цілі курсу

Мета: формування у студентів базових принципів підвищення екологічної та економічної ефективності використання земельних ресурсів у нових умовах господарювання, які мають спиратися на еколого-економічний механізм управління землекористуванням, що передбачає збереження природоохоронної та відтворювальної функцій земельних ресурсів.

Цілі

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 2. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Фахові компетентності:

ФК 1. Обізнаність на рівні новітніх досягнень, необхідних для дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

ФК 10. Здатність оцінювати рівень негативного впливу природних та антропогенних факторів екологічної небезпеки на довкілля та людину.

3. Формат курсу

Основним форматом курсу є очний з використання індивідуальної форми навчання. В рамках вивчення дисципліни «Екологічно безпечне землекористування» передбачено:

- лекцій (За структурою заплановані лекції. Для проведення лекцій планується використання мультимедійного комплексу для наочного відображення представленого матеріалу);
- практичні заняття (На практичних заняттях планується засвоєння теоретичного матеріалу);
- самостійна робота студентів буде проводитися з використанням різноманітних дидактичних методів навчання.

4. Програмні результати навчання:

Програмні результати навчання:

ПР02. Уміти використовувати концептуальні екологічні закономірності у професійній діяльності.

ПР10. Демонструвати обізнаність щодо новітніх принципів та методів захисту навколишнього середовища.

ПР12. Уміти оцінювати ландшафтне і біологічне різноманіття та аналізувати наслідки антропогенного впливу на природні середовища.

ПР13. Уміти оцінювати потенційний вплив техногенних об'єктів та господарської діяльності на довкілля.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
К-ть годин	12	10	68

6. Ознаки курсу

Рік видання	Семестр	Спеціальність	Курс	Обов'язковий/вибірковий
2020	1	Екологія	1	О

7. Політика курсу

Під час підготовки до практичних занять, проведення контрольних заходів студенти повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які

визначено Кодексом доброчесності Уманського НУС. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу доброчесності Уманського НУС.

8. Схема курсу

Тиждень	Тема, план,	Форма діяльності (заняття)	Матеріали	Література	год
1	Тема 1. Екологічна проблема в історії людства та пошук шляхів її вирішення.	лекція	Опорний конспект	2,3,4,5,6	2
2	Тема 2. Участь агроecosystem у виникненні та загостренні глобальної екологічної проблеми	лекція	Опорний конспект	2,3,9	2
3	Тема 3. Сталий розвиток, сучасна глобалістика та прогнози стану довкілля	лекція	Опорний конспект	2,3,4,10	2
4	Тема 4. Екологічна стійкість, збалансованість та толерантність	лекція	Опорний конспект	2,3,6	2
5	Тема 5. Принципи екологічно безпечного землекористування толерантність	лекція	Опорний конспект	2,3,4,5,6,9	2
6	Тема 6. Напрямки екологічно безпечного землекористування	лекція	Опорний конспект	2,3,4,5,6,10	2

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний (модульний) контроль					
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий м	
T1	T2	T3	T4	T5	
25	15	15	15	15	

10. Рекомендована література Базовалітература

1. Агроекологія: Навч. посібник / О.Ф. Смаглий, А.Т.Кардашов, П.В.Литвак та ін. — К.: Вища освіта, 2006. — 671 с.
2. Бернардо Дж. Біоетика. Філософське обґрунтування.// Вісник НАН України, 2001.- №11.- С.29-45.
3. Гаврилишин Б. Дороговкази в майбутнє. Доповідь Римському клубові. – К.:Основи,1993.- 238 с.
4. Гіденс Е. Нестримний світ: як глобалізація перетворює наше життя.- К.:Альтерпрес,2004.- 100 с.
5. Декларация Рио по окружающей среде и развитию.// Ойкумена (Український екологічний вісник). – К., 1992.- №3 – С.23-25.
6. Екологічні основи збалансованого природокористування у агросфері: навчальний посібник./за редакцією С.П.Сонька та Н.В.Максименко. - Х.: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2015.- 568 с. (Навчально-наукова серія «Бібліотека еколога». Затверджено до друку рішенням Вченої ради Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна (протокол №5 від 27.04.2015)
7. Йонас Г. Принцип відповідальності. У пошуках етики для технологічної цивілізації. – К.:Лібра,2001.- 399 с.
8. Концепція сталого розвитку України (Проект). – К.,2001.- 21 с.
9. Мельник Л. Фундаментальные основы развития. – Суми:ИТД «Университетская книга», 2003. – 345 с.
10. Моисеев Н.Н. Человек и ноосфера. – М.,Знание, 1990. – 389 с.
11. Програма дій «Порядок денний на ХХІ століття». – К.:Інститут сталого розвитку. Інтелсфера,2001. – 123 с.
12. Сонько С.П., Ямчук П.М., Кисельов Ю.О., Суханова І.П. Взаємозв'язок розвитку аграрної галузі і методології аграрної науки в умовах постіндустріальної економіки (у контексті переходу на нові стандарти вищої освіти) / Соціально-економічні аспекти стійкого розвитку економіки України / Кол. моногр. Під ред. д.е.н. проф. О.О.Непочатенко. - Умань: Вид. «Сочинський М.М.», 2016.- 300 с.- С. 122-134. <http://lib.udau.edu.ua/handle/123456789/2639>.
13. [Суханова І. П.](#) Вплив типології екосистем на вміст гумусу в орному шарі ґрунту / І. П. Суханова // [Збалансоване природокористування](#). - 2017. - № 3. - С. 27-30.
14. Урсул А. Путь в ноосферу. (Концепция выживания и устойчивого развития цивилизации).- М.:Луч,1993.-274 с.
15. Фукуяма Ф. Великий крах. Людська природа і відновлення соціального порядку. - Львів: Кальварія,2005.-380 с.
16. Donella H., Meadows Beyond the Limits. – Chelsea Green Publ,1992.

Допоміжна

1. Білявський Г. О. Екологія (теорія та практикум) / Г. О. Білявський, Л. І. Бутченко. - Видання третє. – К. : Лібра, 2006. – 368 с.
2. Економіка природокористування : підручник / О. І. Фурдичко, Л. О. Мармуль, В. О. Малєєв, Ю. В. Пилипенко. – К. : Аграрна освіта, 2009. – 256 с.
3. Исаков Ю.А., Казанская Н.С., Панфилов Д.В. Классификация, география и антропогенная трансформация экосистем.-М.:Наука,1980.-225 с.

4. Клименко Л. П. Техноекологія: Навчальний посібник. - Симферополь: «Таврія», 2000. – 544с.
5. Куценко О. М. Агроекологія / О. М. Куценко, В. М. Писаренко. - К. : Урожай, 1995. - 254 с.
6. Оптимізація природокористування. В 5 томах. Навч.посібник.- Дорогунцов С.І., Муховіков А.М., Хвесик М.А. – Т.1. Природні ресурси: еколого-економічна оцінка.- К.:Кондор,2004.
7. Основы экологии и природопользования. Учебное пособие /Дикань В.Л., Дейнека А.Г., Позднякова Л.А., Михайлов И.Д., Каграманян А.А. – Харьков: ООО «Олант», 2002.- 384 с.
8. Сонько С.П. Просторовий розвиток соціо-природних систем: шлях до нової парадигми. Наукова монографія. Київ: Ніка Центр, 2003. – 287 с.
9. Сонько С.П. Засадничі принципи ноосферного природокористування у контексті концепції сталого розвитку. /Вісник Криворізького економічного інституту КНЕУ, №8, 2006. - С. 74-87.
10. Сонько С.П. Екологічні основи створення альтернативних агроєкосистем. / Відновлення біотичного потенціалу агроєкосистем: матеріали II Міжнародної конференції (9 жовтня 2015 року, м.Дніпропетровськ)/ за ред.. Чорної В.І.. – Дн-ськ: вид-во «Арбуз», 2015 – 188 с. СС 169-172.
11. Сонько С.П. Какое развитие можно считать устойчивым? / Проблемы природокористування, сталого розвитку та техногенної безпеки регіонів. //Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Дніпропетровськ, 2005.- Ч.2. - С.134-136.
12. Сонько С.П. Концепция ноосферных экосистем и перспективы ее развития в агроэкологических исследованиях./ Наукове видання. НАУКА ТА ОСВІТА. Збірник праць VII міжнародної наукової конференції 27 лютого – 6 березня 2015 р., Дубай (ОАЕ) VII. – Хмельницький, Ред.-вид.центр ХНУ. – 131 с. – С.С. 30-35.
13. Сонько С.П. Концепція сталого розвитку та її методологічна дискусійність. / Регіональна економіка. №4, 2003.- С.13-28.
14. Сонько С.П., Панчук В.Ю., Ярошенко І.Ю. Оцінка екологічного впливу сільського господарства за допомогою Інтернет-джерел (на прикладі господарств Черкаської області) за допомогою Інтернет-джерел (на прикладі господарств Черкаської області)./ Охорона довкілля. Матеріали X Всеукраїнських наукових Таліївських читань. 17-18 квітня 2015 року. Х.: ХНУ ім.В.Н.Каразіна. – 323 с.- С.С. 56-59.
15. Сонько С.П. Сталий розвиток, біорізноманіття, агросфера та агроекологія: протиріччя та точки дотику./ Збереження біорізноманіття в контексті сталого розвитку: матеріали Всеукраїнської наукової конференції. - Черкаси: ФОП Белінська О.Б.,2015.- 2015. – СС 136-139.
16. Сонько С.П. Сільськогосподарське районування – перший крок до збалансованого природокористування в агросфері./ Вісник Уманського національного університету садівництва. Випуск 3, №1,2015. – Умань, Ред-вид.відділ УНУС.- С.106-112.
17. Туниця Т.Ю. Збалансоване природокористування: національний і міжнародний контекст.- К.:Знання,2006. – 300с.

11. Інформаційні ресурси

1. <http://lib.udau.edu.ua/>
2. <http://ru.wikipedia.org/wiki/>
3. <http://biospace.nw.ru/evoeco/index.htm>
4. <http://www.philosophy.ru//Antropology and Cultural Studies.htm>.
5. <http://conference.mdpu.org.ua/viewtopic>.
6. <http://lawua.info/jurdata/dir218/dk218446.htm>
7. http://www.agromage.com/stat_id.php?id=574
8. http://www.ulrnc.org.ua/services/binu/is/PDF/Econom_press_Uk.pdf
9. http://student.km.ru/ref_show_frame.asp
10. <http://www.slovnyk.net>
11. <http://pysmak.com.ua/>.
12. http://po-nadegda.ucoz.ru/index/a_v_chajanov_filosofija_kooperacii/0-9
13. http://www.erudition.ru/referat/ref/id.15754_1.html
14. <http://www.pryroda.gov.ua/ua/index.php?newsid=689>
15. http://www.dataplus.ru/Arcrev/Number_44/15_Pogar.html
16. http://nature.org.ua/gridkiev/progri_u.htm
17. http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=35458&cat_id=35457
18. <http://educworks.net/rol-geoinformatsiynih-sistem-gis.html>
19. <http://nvf.com.ua/PoslugiUa/P07.htm>